

editie **SCHEMERLICHT** 2023

Rapportage

SCHEMER

de Schemer zelfst.naamw. (m.)
de periode van verminderend licht tussen dag
en nacht
het licht zelfst.naamw.

LICHT

1) energie van de zon of een lamp waardoor je
iets kunt zien
Voorbeeld: `Een brandende kaars geeft weinig
licht.`
Antoniemen: duister, duisternis
aan het licht brengen
(zorgen dat (iets verborgens) bekend wordt)
Synoniem: onthullen

Aarde

De beste netwerker die ik ken
Je merkt het,
je broedt een boom
en dus het nest

Soms stroom je
Als je samenkomt
met elementen
die gesprekken voeren
zijn het even mensen

ik word nieuwsgierig
naar
wat er in je zit begraven
sporen naar
ver verleden
vormen toekomst
vormen leven

je bent veranderbaar,
soms haast vloeibaar door de regen
en dan daarna voel je weer droger aan
ook als de druppels wegblijven
blijf je geven

je voedt, je broedt, je geeft,
je moet niks doet alles
soms rul maar altijd gul

elke korrel een belofte
elke laag een stille getuige

ik kom uit je
ik sta op je
en ooit neem jij mij weer op
jij bent mij en ik ben jou

SCHEMERLICHT 2023

Boris Acket (audiovisueel kunstenaar), Cedric Thieulot (geoloog), Clara Sauer & Sven Sauer (beeldend kunstenaars), Constant Swinkels (PhD, ecooloog), Daaf Verjans (spoken word-artist), ESHU (componisten), Frouke ten Velden (beeldend kunstenaar en scenograaf), Helen Weeres (Bodemzicht), Ida Peterse (PhD, microbioloog), Ivo van Wijk (archeoloog), Janna Barel (microbioloog), Joep van Belkom (stadsecoloog Nijmegen), klingklangklong (creatief collectief, componisten), masharu (Museum of Edible Earth), Marco Barotti (media kunstenaar), Nicholas Thayer (sound designer), Nils Völker (media kunstenaar), Philip Vermeulen (beeldend kunstenaar), Puck van Dijk (immersief theaterregisseur), Ricardo McDougal (woordkunstenaar), Rosa Boone (PhD, ecooloog), Steven Huls (PhD, plantenecoloog), Studio Vodka (interaction designer), Timo Lejeune (lichtkunstenaar, Lumus Instruments), Vincent Rang (beeldend kunstenaar), Wouter Engelbart (Platform DIS).

1. INHOUDSOPGAVE

1. INHOUDSOPGAVE
2. INLEIDING
3. TOTSTANDKOMING PROGRAMMA
4. HOOGTEPUNTEN
5. PROGRAMMA WIJZIGINGEN
6. ROUTE EN LOCATIE
7. PUBLIEK EN FEEDBACK
8. ORGANISATORISCHE ONTWIKKELINGEN
9. VOLTOOIING VAN HET EERSTE DRIELUIK

2. INLEIDING

In de schemering van het Nijmeegse Goffertpark verkenden 10.500 bezoekers de verschillende, kilometers diepe lagen van de aarde. Langs een immersieve en prikkelende route van tien kunstwerken ontvouwde onze planeet zich laag voor laag. Vergezeld door stemmen van beertiertsjes en regenwormen daalden de bezoekers langzaam af richting de hete kern, die nog geen levend mens met eigen ogen heeft gezien. In het afsluitende jaar van het eerste drieluik dook Schemerlicht Festival na het bezoeken van wilde rivieren en eindeloze luchten onder de grond. In samenwerking met wetenschappers onderzochten beeldende kunstenaars, componisten en woordkunstenaars de aarde: de plek waar je wortelt, waar je roots liggen, waar alles samenkomt en waar alles terugkeert. In deze bondige rapportage worden de hoogtepunten van de derde editie van Schemerlicht gebundeld met het gesignaleerde ontwikkelingspotentieel. In de bijlage is de financiële verantwoording te vinden, evenals een uitgebreidere beschrijving en documentatie van de route.

3. TOTSTANDKOMING PROGRAMMA

Alle audiovisuele werken, waaronder het narratief, vinden grondslag in het Schemerlicht Lab: een tweedaags programma waar de kunstenaars kennismaken met relevante wetenschappers en de locatie van het festival. Het Lab toont zich ieder jaar weer van groot belang voor inhoudelijke inspiratie, betekenisvolle samenwerkingen en synergie tussen de werken. Daarnaast draagt het Lab bij aan kennisuitwisseling tussen de domeinen van wetenschap, kunst en technologie. Dit jaar resulteerde het Lab onder andere in een werkbezoek bij regeneratieve boerderij Bodemzicht, in samenwerking met inhoudelijk partner Platform DIS.

Schemerlicht Lab

De kennismaking met wetenschappers vond deze editie plaats in de proeftuin van de Radboud Universiteit, waarmee Schemerlicht de afgelopen jaren een stevige band heeft opgebouwd. De kunstenaars kregen een exclusieve inijk in het kassencomplex met uitgestrekte proefvelden en een uniek wortellab, waar wortelgroei op een niet-invasieve manier te bestuderen is. Ecologen, (micro)biologen en archeologen leidden de kunstenaars rond langs lopende onderzoeksprojecten en vertelden over bodemvoedselwebben, bodemplantrelaties en wortelcommunicatie. Onder begeleiding van masharu – oprichter van het Museum of Edible Earth – verdiepten de kunstenaars zich tevens in de praktijk van geofagie (aarde eten) en proefden ze samples aarde en kalk, wat hen uitdaagde de relatie tussen mens en aarde te heroverwegen.

In het Goffertpark werden de kunstenaars rondgeleid door Ton Verhoeven, de ecooloog van het park. Hier raakten de kunstenaars geïnspireerd door de flora en fauna van de festivallocatie, waarvoor zij site-specifieke werken ontwikkelen. Wouter Engelbart – oprichter van Platform DIS – was tevens aanwezig en vertelde over 'Bodemleven', een van de programma's waarmee het platform middels artistiek onderzoek ecologische vraagstukken verkent.

Bezoekers bij Arbor, Vincent Rang

Schemerlicht Lab

Werkbezoek, Bodemzicht

Wetenschapscuratie

Voor de selectie van wetenschappers werkte het festival dit jaar voor het eerst met een wetenschapscurator: de Nijmeegse Lars Gorter. Doordat hij als ecooloog thuis is in het onderzoeksveld, heeft Schemerlicht dit jaar meer PhD studenten kunnen betrekken bij het Lab, naast gevestigde wetenschappers. Het festival bood de kunstenaars daarmee een inclusief en inhoudelijk breed programma. De jonge onderzoekers bevinden zich vaak op het snijvlak van nieuwe inzichten en innovatieve onderzoeksmethoden, wat goed aansluit bij de onderzoekende houding van de kunstenaars.

Samenwerking – Bodemzicht i.s.m. Platform DIS

Geïnspireerd door het Lab, ging het Berlijnse componisten collectief klinkklangklong op werkbezoek bij het deelnemende Platform DIS. Het werkbezoek vond plaats in Nijmegen bij de regeneratieve boerderij Bodemzicht, waarmee het platform samenwerkt voor het Bodemleven programma. Gedreven door de vraag hoe gezonde aarde klinkt, ontwikkelde klinkklangklong een instrument waarmee de onhoorbare frequenties van onder de aarde omgezet kunnen worden in voor de mens hoorbare frequenties. Aldaar maakte het collectief geluidsopnamen van de grond, waarmee een compleet nieuwe wereld werd blootgelegd. De geluidsopnamen vormden de basis voor het uiteindelijke werk 'Singing Soil', dat de bezoekers van Schemerlicht toegang gaf tot de fascinerende taal die onder onze voeten gesproken wordt. De geluidsopnamen werden tevens onderdeel van het Bodemleven programma van Platform DIS, waar ze als inspiratie dienen voor wetenschappers en kunstenaars die traditionele methoden voor het meten van bodemkwaliteit bevragen en op zoek gaan naar alternatieven.

4. HOOGTEPUNTEN

'For Your Eyes Only' – Frouke ten Velden, Studio Vodka (programming), Nicholas Thayer (sound design) en geoloog Dr. Cedric Thieulot.

De audiovisuele compositie 'For Your Eyes Only' nodigde de bezoeker uit in het binnenste deel van onze aardbol te stappen. Door middel van licht visualiseerde Ten Velden de trillingen die honderden geologen voor haar hebben geprobeerd te visualiseren. Tijdens gesprekken met een aantal van deze wetenschappers realiseerde Ten Velden zich dat deze visualisaties nooit helemaal accuraat zijn; de registratie en ervaring van kleur is voor ieder mens anders. Ten Velden stelde de bezoeker daarom in staat de visualisatie te vormen middels een interactieve score op basis van trilling. De bezoekers van Schemerlicht maakten hier enthousiast gebruik van; samen maakten ze de compositie compleet.

'Crunch of Earth' – masharu (Museum of Edible Earth)

The Museum of Edible Earth werd als wetenschappelijk partner betrokken bij het Lab. Gedurende het proces kwam een heel waardevolle samenwerking op gang die ertoe leidde dat het museum in een speciale vorm op het festival werd getoond. Maar liefst 200 verschillende soorten eetbare aarde werden tentoongesteld, stuk voor stuk bij herkomst genoemd en gegeten door masharu in begeleidende geluidsopnamen. De ASMR-kwaliteiten van de opnamen zorgden voor een zintuiglijke ervaring, net als de mogelijkheid om van een aantal samples zelf te proeven. De installatie nodigde uit tot onderlinge gesprekken over de fascinatie enerzijds en de weerzinwekkendheid anderzijds.

'Arbor' – Vincent Rang en NAP Labs (software) x TRANSIENTS – Boris Acket en archeoloog Ivo van Wijk

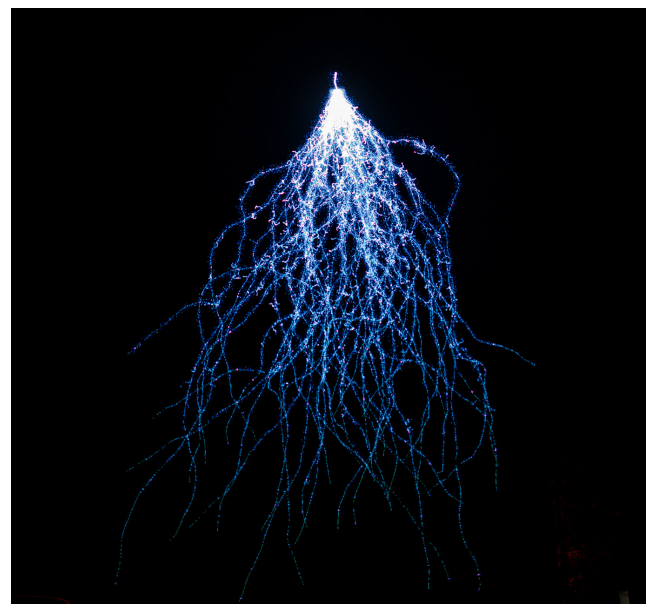
Geïnspireerd door de wortelgroei te bestuderen tijdens het Lab, liet Vincent Rang op het festival elke dag een nieuwe wortel virtueel ontspruiten. De bezoeker van Schemerlicht werd uitgenodigd haar perceptie van tijd bij te stellen door het begrip op grotere schaal te ervaren. Tegenover de digitale wortel van Rang pronkte een imposante, fysieke boomwortel die al lang volgroeid is en zelfs niet meer leeft. De wortel is afkomstig uit de tuinen van de Hortus waar deze na 150 jaar de grond doorkliefd te hebben door een storm uit de grond is gerukt, om vervolgens op archeologische wijze

"Helen Weeres from Bodemzicht and Wouter Engelbart from Platform DIS gave us a truly inspiring insight into their work; we had long conversations about our ecosystem and how plants, animals and human beings each are an equal player in the game of life. And so we asked ourselves, which part should Bodemzicht play in the artwork, apart from having uniquely healthy soil and therefore being a perfect place to record soil life? During our stay, we realised that we wanted to take their positive approach of being an integral, smart and fertilizing part of a thriving ecosystem rather than to hold up another warning sign about the devastating influence of human life on animal and plant life around us. To dare to inspire instead of criticize and condemn."

Valentin von Lindenau, klinkklangklong

For Your Eyes Only, Frouke ten Velden

Arbor, Vincent Rang

opgegraven te worden voor Schemerlicht. Op het festival gingen de twee wortels de dialoog met elkaar aan, waarna ze gezamenlijk een plek kregen in de Hortus; de digitale wortels van Rang werden in steen gegraveerd en geplaatst bij de fysieke wortel die langzaam maar zeker opgaat in de aarde en daar nieuw leven zal voeden.

5. PROGRAMMA WIJZIGINGEN

In de ontwikkeling van het festivalprogramma hebben er gedurende het proces een aantal wijzigingen plaatsgevonden. Zo kregen Tina Farifteh, Špela Petrič en Jessica Dreu het tussen de fondsenaanvraag en honorering te druk met andere projecten en heeft Rogier van der Zwaag wegens persoonlijke redenen moeten afhaken. Om toch tien werken te kunnen exposeren, is het Museum of Edible Earth zoals hierboven benoemd betrokken in de route.

Diversiteit programmering

In de samenstelling van de makers wordt elk jaar gekeken naar verschillende eigenschappen; van materiaalgebruik, ervaring in eigen werkpraktijk en persoonlijke kenmerken als gender, culturele achtergrond en verblijfplaats. Door het wegvallen van een aanzienlijk deel vrouwelijke kunstenaars slaagde het festival er echter niet in haar diversiteitsdoelstellingen wat betreft gender (45% vrouw, 45% man, 10% non-binair) te behalen. Met de betrokkenheid van een groter aantal internationale kunstenaars werd er desondanks voor een waardevolle uitwisseling van perspectieven gezorgd.

Stijging artistieke kosten

Door inflatie en het duurder uitvallen van materiaal en mankracht was het lastig voor de organisatie om aan de gestelde budgetten van de kunstwerken te voldoen. Het betrekken van meer internationale kunstenaars in het programma zorgde daarnaast voor hogere reis-, transport- en overnachtingskosten. Om de kwaliteit van de kunstwerken te kunnen waarborgen, is het besluit genomen deze festivaleditie kosten te besparen door het context- en performance programma om te zetten naar art mediation rondleidingen (lees hieronder meer). Ook door de curatie van interactieve werken zoals 'Crunch of Earth' en 'For Your Eyes Only' zocht het festival nadrukkelijk de interactie op met het publiek. Een meer uitgebreide toelichting over de artistieke kosten is te vinden in de bijgevoegde financiële verantwoording.

6. ROUTE EN LOCATIE

Schemerlicht exposeert hoogwaardige audiovisuele kunst met een wetenschappelijke lading, maar wel in een toegankelijke en uitnodigende omgeving. Zo brengt het festival audiovisuele kunst van museale kwaliteit heel dicht bij een bezoeker die deze kunst normaal niet zou bezoeken. Een streven voor de derde editie van Schemerlicht was om de route voor deze bezoeker nog toegankelijker te maken. Door in te zetten op leesbaardere installatieteksten en een pilot met art mediation rondleidingen heeft de organisatie hier succesvol invulling aan gegeven.

Installatieteksten

Voor de invoelbaarheid van het thema op de route is het verband tussen de individuele werken en het overkoepelende thema meer naar voren gebracht: tekstueel door iedere installatietekst te voorzien van een curatorische inleiding en visueel door bij iedere installatietekst in kaart te brengen waar de bezoeker zich bevindt ten opzichte van de aarde. Zowel bij het schrijven van de curatorische inleiding als het redigeren van de kunstenaarsteksten is extra aandacht besteed aan toegankelijke verwoording; uit de feedback van de bezoekers blijkt dat dit gelukt is. Overigens bleek uit de feedback dat het lettertype van de installatieteksten groter mag; in het kader van toegankelijkheid geeft de organisatie hier graag gehoor aan.

"Het gevoel iets neer te zetten en weg te moeten lopen was verfrissend. Het is voor mij gebruikelijker dat ik er als kunstenaar langer bij ben, of onderdeel van het werk ben door op te treden of een vaststaande scenografie te maken. Dit keer moest ik het loslaten, en plaatste ik een installatie die vraagt om mee te interacteren. Om dan te zien dat dit ook echt werd gedaan was ontroerend."

Frouke ten Velden, beeldend kunstenaar

"De installatie met licht op basis van trilling door ons als bezoeker veroorzaakt is ons het meest bijgebleven door de interactie."

M. Govaerts, bezoeker

Installatietekst op de route

Art mediation

Ieder kunstwerk op de route is geladen door thematiek, verhaal en onderzoek, wat uitnodigt tot een verdieping die verder gaat dan de installatietekst alleen. Om de bezoeker ondanks het wegvallen van het contextprogramma deze verdieping te bieden, besloot de organisatie dit jaar een pilot met rondleidingen te organiseren. Hierbij is gekozen om te werken met een art mediator, een rondleider die op expliciet toegankelijke wijze bemiddelt: vanuit de ervaring van de bezoeker wordt een gesprek door de art mediator gefaciliteerd dat aansluit bij wat reeds door de bezoeker over het werk is gezegd. Dit nodigt de bezoeker uit een persoonlijke relatie aan te gaan met het kunstwerk, waardoor de informatie beter blijft hangen.

Uit de feedback van de bezoekers die een rondleiding namen bleek dat het overgrote deel de rondleiding een waardevolle aanvulling op het bezoek vond en het een ander zou aanbevelen. De organisatie zet de samenwerking met de art mediator dan ook graag voort. Het idee is om de art mediator in het vervolg nog eerder bij het ontwikkelingsproces van de kunstwerken te betrekken, ter verrijking van de rondleidingen.

Locatie

Vorig jaar streek Schemerlicht voor het eerst neer in het Goffertpark, enerzijds om meer bezoekers te kunnen ontvangen en anderzijds om grote landschapswerken te kunnen presenteren. Dit jaar betrok het festival andere stukken van het park in de route, waaronder het Openluchttheater van poppodium Doornroosje. Deze ruimte werd ingezet voor het exposeren van 'FanFanFan', een nieuwe compositie van Philip Vermeulen waarbij wit licht op draaiende bollen wordt geprojecteerd. De lichtstralen worden door de sculpturen 'verbrijzeld' en vallen uiteen in kleur; een bijna hypnotiserend effect, waardoor gekozen is de bezoekers een plek te bieden waar ze voor langere tijd plaats kunnen nemen. De organisatie is positief over de betrekking van het Openluchttheater in de route en ziet mogelijkheden om er in de toekomst het contextprogramma te produceren. Voorlopig is Schemerlicht nog niet klaar met verkennen in het Goffertpark.

7. PUBLIEK EN FEEDBACK

Vorige editie is uit de feedback duidelijk geworden dat de verwachtingen van de bezoekers niet altijd correspondeerden met het inhoudelijke programma dat Schemerlicht biedt. De organisatie besloot daarom een meer passende verwachting bij de bezoeker te scheppen door zich sterker te positioneren als een laagdrempelig maar innovatief kunstfestival en minder als een sprookjesachtig lichtfestival. De verwachting was dat deze toespitsing van het concept – samen met de inflatie en verhoogde energieprijzen tijdens de aanvraag – zou zorgen voor een daling in het bezoekersaantal. Het streven voor de derde editie was daardoor gesteld op 7.500 betalende bezoekers. Uiteindelijk heeft Schemerlicht deze editie in totaal 10.500 bezoekers mogen ontvangen, waarvan 9.800 betalende bezoekers; met 9.000 bezoekers in het eerste jaar en 10.000 in het tweede jaar is dit een gestage groei.

Studentenkorting en verjonging publiek

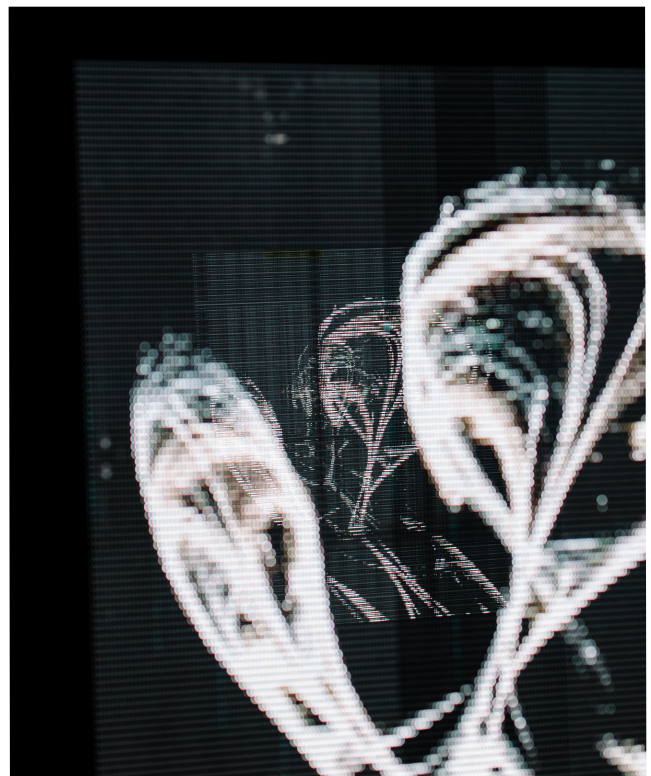
Schemerlicht bood in het verleden al CJP-tickets, maar besloot dit jaar tevens met studentenkorting voor het MBO, HBO en WO te werken. En met succes: er zijn ruim 2700 studententickets verkocht tegen €8,50 – een ruime korting van 50% t.o.v. de reguliere ticketprijs van €17 (ex. servicekosten). Met het aanbieden van deze studententickets heeft het festival meer jongvolwassenen bereikt: waar de voorgaande jaren 23% van de tickets gekocht werd door de doelgroep jongvolwassenen tussen de 20 en 30 jaar, werd deze editie bijna 39% van de tickets gekocht door deze leeftijdsgroep. Het aandeel jongvolwassenen is dus gegroeid met 170%. De organisatie ziet dit als een zeer positieve ontwikkeling en zet de studentenkorting daarom graag door.

“De borden met uitleggende tekst waren goed, ze mogen misschien zelfs nog uitgebreider. In de regen veel fijner dan op telefoon of papier lezen!”

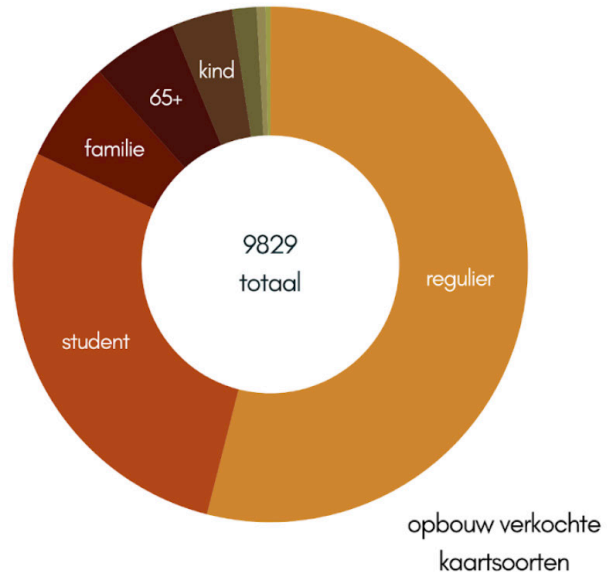
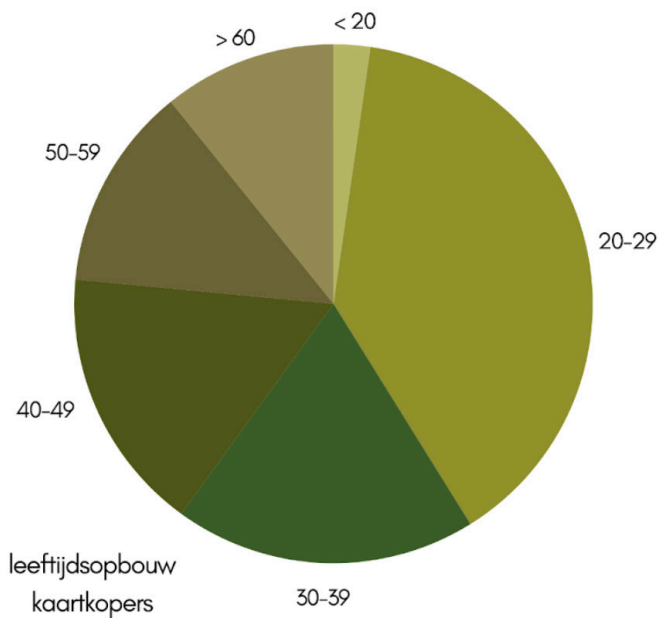
S. Wiersma, bezoeker

FanFanFan, Philip Vermeulen

The Undetermined Series. Timo Lejeune

Marketing

Het overtreffen van het streefaantal bezoekers is te wijten aan de succesvolle marketingcampagne. Het hoge aantal responses en de hoge ROAS – voor iedere €1 uitgegeven aan advertentiekosten, is er €16,50 aan opbrengsten gegenereerd – wijzen op een effectieve en efficiënte campagne. De campagne heeft zich voornamelijk gericht op social media advertenties, met 1,1 miljoen uiteindelijke weergaven. Daarnaast was Schemerlicht Festival goed zichtbaar in het regionale straatbeeld middels banieren en sandwichborden in Nijmegen, maar ook een animatie op een groot advertentiescherm bij de GelreDome. Ondanks dat de marketingcampagne een regionale focus had, werd het festival door meer dan 1.000 bezoekers van buiten de provincie Gelderland bezocht, waaronder 400 bezoekers uit de Randstad-provincies. De organisatie is hier positief over te spreken en ziet het als een logische stap om met het nieuwe drieluik een landelijke campagne uit te rollen.

Publieksenquête

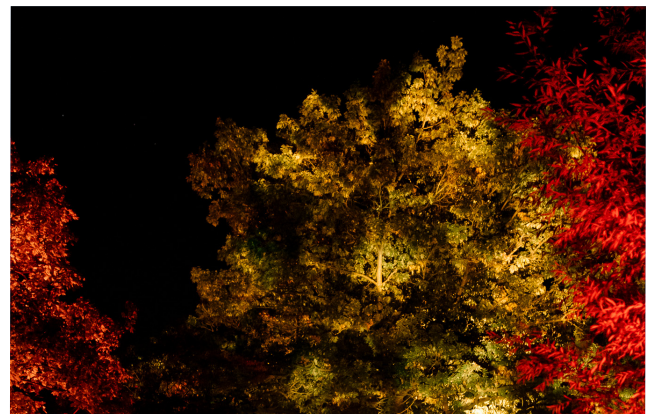
Om de bezoekerservaring te kunnen optimaliseren en daarmee duurzame relaties met het publiek te ontwikkelen stuurt Schemerlicht alle kaartkopers na afloop een publieksenquête; dit jaar hebben 327 bezoekers de enquête ingevuld. Uit de antwoorden bleek dat de bezoekers tevreden waren over de informatievoorziening vooraf en de communicatie op de route. De bezoekers gaven aan dat de thematiek hen bij is gebleven en het waarschijnlijk is dat ze het festival nog eens bezoeken. Waar in de enquête overwegend negatief op is geantwoord, is de vraag wat men van de duur van de route vond. Ook uit de open sectie werd duidelijk dat de bezoeker behoefte heeft aan een langere wandelroute met een ruimere opstelling en meer kunstwerken. Schemerlicht betreft iedere editie andere paden van het Goffertpark in de route, in het vervolg zal de organisatie hierbij aansturen op een langere wandelroute met een ruimere opstelling. Schemerlicht zou haar bezoeker in deze verlengde route ook graag meer kunstwerken bieden, de organisatie onderzoekt hiervoor de mogelijkheden binnen het beschikbare budget.

“Ik vond dit jaar de installaties schitterend en boeiend. Daarnaast konden we tussendoor ook goed zitten met een versnapering midden in de wandeling en het op ons in te laten werken, de teksten boden wat extra context en versterkte voor mij de installaties. Jullie hebben er iets moois van gemaakt!”

F. van der Straeten, bezoeker

“Erg origineel en indringend, met name het wortelstelsel van de boom uit de Hortus heeft veel indruk gemaakt.”

B. Landman, bezoeker

Bomen op Schemerlicht

Club Goud

Dit jaar ging Schemerlicht een samenwerking aan met Club Goud, een Nijmeegse organisatie die zich inzet om senioren zo lang mogelijk verbonden te houden met de maatschappij. Binnen het programma 'Lang Leve Cultuur' mocht het festival een groep senioren van 65-100 jaar verwelkomen om samen te ontdekken hoe Schemerlicht beter kan aansluiten op hun wensen. Uit het bezoek kwam een uitvoerig rapport met constructieve feedback die de organisatie met beide handen aanpakt. Om de verbeterpunten zo goed mogelijk te implementeren zonder de ervaring van andere bezoekers te beïnvloeden, zal de organisatie samen met Club Goud de mogelijkheid onderzoeken om een of enkele dagen eerder open te gaan voor deze doelgroep. Tijdens deze vervroegde openingstijden kan de organisatie dan een prikkelarme omgeving creëren, hierbij wordt het contrast tussen licht en donker bijvoorbeeld verminderd door extra belichte paden. Ook wenst de organisatie dat moment extra middelen te bieden, zoals meer suppoosten die een handje kunnen helpen of rollators en rolstoelen met dikkere banden die ook de minder valide bezoeker in staat stellen van de geasfalteerde paden te gaan.

Scholieren

Schemerlicht heeft dit jaar wederom een grote groep scholieren mogen ontvangen; voor de bovenbouw van het Nijmeegse Kandinsky College en NSG Groenewoud heeft de organisatie 300 tickets beschikbaar gesteld. Om de leerlingen te kunnen ontvangen diende het festival plaats te vinden op een schooldag, daarom is gekozen de opening met een dag te vervroegen, naar donderdag 12 oktober. Binnen het CKV-curriculum gaf het Kandinsky College haar leerlingen de opdracht om na afloop van het bezoek een recensie te schrijven. De organisatie kreeg een aantal van deze recensies toegestuurd, waaruit geconcludeerd kon worden dat de leerlingen de kunstroute indrukwekkend vonden en dat de thematiek bij hen is blijven hangen.

8. ORGANISATORISCHE ONTWIKKELINGEN

Op organisatorisch vlak was het streven voor dit jaar om in verschillende opzichten een professionaliseringsslag te maken. In de eerste helft van het jaar is daarom samen met een beleidsadviseur de missie aangescherpt en een langetermijnvisie geformuleerd. Aansluitend hierop is er gekeken naar een efficiëntere taakverdeling, met een nieuw artistiek team.

Missie en visie

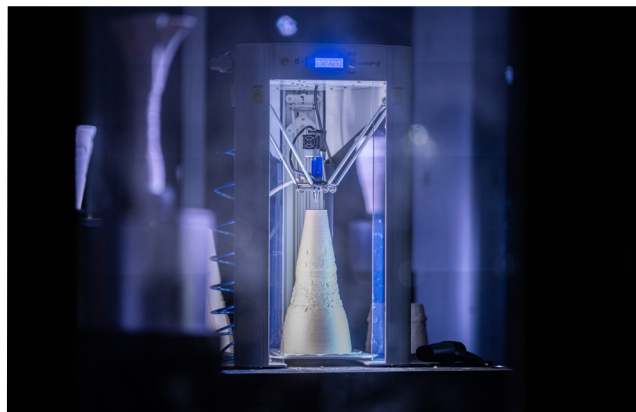
Het fundament van Schemerlicht is de afgelopen jaren met succes opgebouwd. Na twee edities was het tijd het festival te consolideren en het concept aan te scherpen zodat de volgende fase kan worden ingezet. Samen met beleidsadviseur Nathanja van Dijk is gekeken naar de missie van Schemerlicht om op basis daarvan een langetermijnvisie te formuleren. De kern is hierbij vrijwel onveranderd: Schemerlicht maakt samen met kunstenaars, wetenschappers en de natuur ervaringen die sporen achterlaten, om op deze manier op zoek te gaan naar nieuwe subtekst bij onze wereld. De ontmoeting tussen mens en natuur en tussen wetenschap en kunst, is hierbij de afgelopen jaren centraal komen te staan. Schemerlicht Festival kiest ervoor haar grenzen te verleggen en elk drieluik ruimte te bieden aan een andere thematische invalshoek die de basis vormt voor deze ontmoetingen. Schemerlicht blijft zich hierbij inzetten voor de samenkomst van kunstenaars, wetenschappers, natuur en publiek om zo blijvende ervaringen te creëren. De laatste alinea van deze rapportage schetst hoe zij dat in het komende drieluik zal doen.

Nieuw artistiek team

Afgelopen zomer is de zoektocht naar een nieuwe curator gestart. Er was veel animo vanuit verschillende disciplines en regio's in het land, wat heeft aangetoond dat Schemerlicht zich midden in het Nederlandse kunstlandschap begeeft en van buiten oogt als een aantrekkelijke werkgever.

"Ik heb in mijn hele leven nog nooit zoiets als dit gezien!"

Wim (93), bezoeker namens Club Goud

Printing the Underground, Marco Barotti

"Het Schemerlicht Festival was een zeer unieke ervaring! Ik was omringd door indrukwekkende kunstwerken die met levendige kleuren en betoverende geluiden een unieke realiteit creëerden. Ik vond met name het kunstwerk met de rood-oranje plastic zakken waar lucht in werd geblazen zeer indrukwekkend. Ik had nooit gedacht dat stukken plastic zakken in staat zouden zijn om zo'n transformatie te ondergaan. Door de vloeiende bewegingen was iets wat ik normaal als lelijk zou beschouwen, omgetoverd in een kunstwerk."

Syenne, scholier

"Alle kunstwerken laten met behulp van licht en geluid zien hoe belangrijk de aarde is, en wat voor functies de aarde allemaal heeft. Een voorbeeld hiervan is het kunstwerk van Marco Barotti, genaamd 'Printing The Underground'. Dit kunstwerk is gebaseerd op de Mycorrhiza schimmel, dat is een schimmel die veel CO2 opslaat in de bodem, waar de aarde, mensen en dieren er geen last meer van hebben. Daarom is deze Mycorrhiza schimmel heel nuttig en vond Marco Barotti dat de schimmel een kunstwerk als eerbetoen moest krijgen."

Nora, scholier

De directie heeft besloten voor het volgende drieluik met Siuli Ko te werken als curator; Ko heeft als creatief producent, adviseur en curator veel ervaring in de mediakunst. Ook is ervoor gekozen om Zalán Szakács (post-digitaal kunstenaar, audiovisueel performer en onderzoeker) te betrekken bij het artistieke team, als associate artist.

Studio Schemerlicht

Sinds 2022 ontwikkelt Schemerlicht ieder jaar minstens een van de kunstwerken in eigen beheer, onder de noemer Studio Schemerlicht. Na het festival wordt vanuit de organisatie actief aangestuurd op het doorplaatsen van deze werken. Op deze manier werft Schemerlicht inkomsten vanuit verschillende bronnen. In 2023 heeft Studio Schemerlicht geïnvesteerd in het werk van Vincent Rang en Philip Vermeulen. Bij beide kunstwerken zal Schemerlicht een deel van ieder doorplaatsingsbedrag ontvangen.

De sterke relatie die Schemerlicht de afgelopen drie jaar heeft opgebouwd met de Radboud Universiteit heeft dit jaar geleid tot een doorplaatsing van twee Studio Schemerlicht werken. 'Into Thin Air' (Sandipan Nath en Sebastiaan Smink) en 'Volume' (Elsemarijn Bruys) zijn op de campus geëxposeerd tijdens het 100-jarige lustrum van de universiteit. Doordat het lustrumweekend plaatsvond tijdens het Schemerlicht Festival droeg de doorplaatsing van de werken niet alleen bij aan de financiering van Schemerlicht, maar ook aan de promotie van het festival.

Siuli Ko

Zalán Szakács

9. VOLTOOIING VAN HET EERSTE DRIELUIK

Met de afsluiting van de derde editie brengt Schemerlicht het eerste drieluik tot een eind. De organisatie blikt terug op de succesvolle opzet en ontplooiing van een uniek festival. De presentatie, het narratief en de onconventionele locaties zorgden 31 herfstavonden lang voor blijvende ervaringen. In samenwerking met 25 wetenschappers, heeft Schemerlicht bij mogen dragen aan de werkpraktijk van 39 kunstenaars, 14 componisten en 5 woordkunstenaars. Met de presentatie van 33 unieke kunstwerken en 3 aangrijpende narratieven heeft Schemerlicht het maatschappelijke engagement en de interesse voor kunst en cultuur bij ruim 29.500 bezoekers mogen vergroten.

Schemerlicht is dankbaar voor de bijdrage van haar partners in het afgelopen jaar en het afgelopen drieluik. Ter afsluiting van de rapportage wordt een korte vooruitblik gegeven op het komende drieluik, waarin Schemerlicht hoopt wederom gezamenlijk een positieve bijdrage te kunnen leveren aan de Nederlandse samenleving.

Nieuw drieluik: Ruimte, Tijd & Bewustzijn

Na een drieluik dat sterk verbonden was met invoelbare natuurlijke elementen, zal Schemerlicht haar kompas keren richting bezinning, reflectie en zingeving. De mens bevindt zich in een bijzondere tijd; een tijd van extremen en snel veranderende perspectieven op de toekomst. Heter, natter, droger en daarbovenop meer gepolariseerd én afgeleid dan ooit; en dat met de hand net boven de rode knop. Het nieuwe drieluik van Schemerlicht zet zich af tegen deze felle en beweeglijke achtergrond. Het festival biedt met het komende drieluik een andere tijdzone, net tussen dag en nacht. In de schemering; een moment van bezinning, een andere blik, contemplatie en een beetje afstand. Een moment vol ruimte, tijd en bewustzijn.

